

Tvoření a použití trpného rodu (Passiv)

Trpný rod se zpravidla skládá z příčestí minulého (Partizip Perfekt) a pomocného slovesa „werden“. Varianty trpného rodu lze tvořit i se slovesy „sein“, „bekommen“, „kriegen“, „erhalten“ nebo „gehören“ jako pomocnými (viz dále).

Trpný rod nevytvářejí slovesa:

- zvratná
- s přivlastňovacím významem
- vyjadřující cenu či hodnotu

Tvoření jednotlivých tvarů trpného rodu

Jednotlivé tvary se tvoří odpovídajícím časováním pomocného slovesa „werden“:

Přítomný čas (Präsens):

<i>Ich werde gefunden</i>	<i>wir werden gefunden</i>
<i>Du wirst gefunden</i>	<i>ihr werdet gefunden</i>
<i>Er wird gefunden</i>	<i>sie werden gefunden</i>

Minulý čas složený (Perfekt):

<i>Ich bin gefunden worden</i>	<i>wir sind gefunden worden</i>
<i>Du bist gefunden worden</i>	<i>ihr seid gefunden worden</i>
<i>Er ist gefunden worden</i>	<i>sie sind gefunden worden</i>

Minulý čas jednoduchý (Präteritum):

<i>Ich wurde gefunden</i>	<i>wir wurden gefunden</i>
<i>Du wurdest gefunden</i>	<i>ihr wurdet gefunden</i>
<i>Er wurde gefunden</i>	<i>sie wurden gefunden</i>

Předminulý čas (Plusquamperfekt):

<i>Ich war gefunden worden</i>	<i>wir waren gefunden worden</i>
<i>Du warst gefunden worden</i>	<i>ihr wart gefunden worden</i>
<i>Er war gefunden worden</i>	<i>sie waren gefunden worden</i>

Budoucí čas (Futur, Futur I):

<i>Ich werde gefunden werden</i>	<i>wir werden gefunden werden</i>
<i>Du wirst gefunden werden</i>	<i>ihr werdet gefunden werden</i>
<i>Er wird gefunden werden</i>	<i>sie werden gefunden werden</i>

Předbudoucí čas (Futur Perfekt, Futur II):

<i>Ich werde gefunden</i>	<i>wir werden gefunden</i>
<i>Du wirst gefunden</i>	<i>ihr werdet gefunden</i>
<i>Er wird gefunden</i>	<i>sie werden gefunden</i>

Další příklady viz <http://www.udoklinger.de/Deutsch/Grammatik/Aktiv-Passiv.htm>

Užití trpného způsobu

V trpném rodě se z předmětu ve 4. pádě stává podmět, který však označuje zasaženého, a ne konajícího. Podmět věty v činném rodě, tedy konající, odpadá a je-li jmenován, tak s předložkou „von“.

*Der Präsident überreicht den Ehrenpreis. – Prezident předává ocenění.
Der Ehrenpreis wird vom (von dem) Präsidenten überreicht. – Ocenění je předáváno ..*

Podmětem věty v trpném rodě se může stát jen předmět ve 4. pádě, předmět ve 3. pádě zůstává jako větný člen nezměněn.

Slovesa, která v činném rodě předmět ve 4. pádě nemají (tzv. intransitiva), nemusí mít v trpném rodě podmět:

*Die Welt vertraut mir. – Svět mi důvěřuje.
Es wird mir vertraut. – Je mi důvěřováno.*

V této větě lze v rámci trpného rodu vložit i neosobní částici „es“, která však nepřebírá funkci předmětu. Tento druh trpného rodu se proto někdy nazývá i nesobní.

Es regnet. – Prší.

Přehled různého použití trpného rodu

- a) „werden“ + přičestí minulé
tento průběhový passiv se používá k vyjádření průběhu děje

Das Paket wurde abgeholt. – Balík byl vyzvednut (někdo jej vyzvedl).

- b) „sein“ + přičestí minulé
stavový trpný rod označuje stav, který je výsledkem děje

Das Paket ist abgeholt. – Balík je/byl vyzvednut (už tam není).

- c) „bekommen“ + přičestí minulé
tento druh trpného rodu posouvá do popředí děj, navíc však zdůrazňuje přímé zasažení konkrétní osoby. Tato, v činném rodě předmět ve 3. pádě, se v trpném rodě stává podmětem.

Sie hat das Kleid gereinigt bekommen. – Šaty jí byly vyčištěny.

Stejně jako sloveso „bekommen“ se ke tvoření pasivu v hovorové němčině často užívají i „erhalten“ a „kriegen“.

- d) „gehören“ + přičestí minulé
V tomto případě trpný rod vyjadřuje nutnost či závazek.

Dieser Mensch gehört rausgeworfen. – Tento člověk (tj. tohoto člověka) patří vyhodit.

e) „sein“ + zu + infinitiv

Zde trpný rod vyjadřuje nutnost nebo je-li v záporu, tak nereálnost děje.

Dieser Mensch ist rauszuwerfen. - Tento člověk má být vyhozen.

Dieser Mensch ist nicht rauszuwerfen. - Tohoto člověka nevyhazovat.

nebo: Tohoto člověka nejde/nelze vyhodit.